

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут лідерства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Тренінг «Моя громадянська позиція»

на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, I семестр
Освітня програма/спеціалізація	Експертиза та митна справа
Спеціальність	D7 Торгівля
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Ступінь вищої освіти	Бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Пивоварська Ксенія Каринівнак.філос.н.,науковий співробітник Навчально-наукового інституту лідерства

Контактний телефон	+38-063-999-2055
Електронна адреса	lumpen@meta.ua
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна: http://www.culture.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння цінності демократичного вибору, вміння формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо, зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства
Тривалість	3 кредити ЕКТС/90 годин (тренінгові заняття 36 год., самостійна робота 54 год.).
Форми та методи навчання	Тренінгові заняття в аудиторії. Рольові ігри, симуляційні ігри, дебати, мозкові штурми, кейс-метод, робота з документами, написання есе. Самостійна робота поза розкладом, підготовка доповідей і презентацій
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з презентаціями та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота
Базові знання	Базове розуміння політики, суспільствознавства, системи державної влади та самоврядування
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ПР06. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей. ПР08. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних структур. ПР10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства. ПР 21. Застосовувати набуті знання для запобігання корупції та будь-яким проявам недоброочесності в підприємницькій та	K01 (ЗК01). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. K02 (ЗК02). Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. K06 (ЗК06). Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. K07 (ЗК07). Здатність працювати в команді. K08 (ЗК08). Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. K09 (ЗК09). Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
торговельній діяльності	K10 (ЗК10). Здатність діяти відповідально та свідомо. K11 (ЗК11). Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. K12 (ЗК12). Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. K13 (ЗК13). Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні основи демократичного устрою		
Тема 1. Демократія: історія та сучасність. Демократичні процеси в Україні	Тренінг, евристична дискусія. Міні-опитування. Міні-лекція. Робота з документами	Підготовка доповіді або презентації за темою. Підготовка до дискусії «Навіщо мені потрібна демократія?»
Тема 2. Громадянин і держава: відносини взаємозалежності. Соціум та його структура	Тренінг, рольова гра. Кейс-метод. Мозковий штурм. Міні-лекція	Підготовка доповіді або презентації за темою.
Тема 3. Права, свободи та відповідальність молоді	Тренінг. Есе «Від яких свобод я можу відмовитися?». Аналіз правових текстів і документів. Міні-лекція	Підготовка доповіді або презентації за темою. Актуалізація знань з правознавства. Підготовка до дискусії «Чи бувають права без обов'язків?»
Тема 4. Цінності та навіщо вони потрібні. Ієрархія цінностей	Тренінг, рольова гра. «Мозковий штурм». Групова дискусія. Міні-лекція	Підготовка доповіді або презентації за темою. Есе «Мої цінності»
Тема 5. Свідоме лідерство	Тренінг-симуляційна гра «Світ Громад: Акселератор III». Групове обговорення	Підготовка доповіді або презентації за темою. Підготовка до дискусії «Лідер VS послідовники: хто головний?»
Модуль 2. Практика свідомого громадянства		
Тема 6. Аргументація як спосіб відстояти свою позицію	Тренінг-проведення дебатів. Евристична дискусія. Групове обговорення	Підготовка доповіді або презентації за темою. Дискусія «Недопустимі аргументи та як із ними боротися».
Тема 7. Теорія та практика прийняття рішень	Тренінг по використанню квадрату Декарта, моделі Кеневін, постановці SMART-цілі. Ділова гра. Міні-лекція	Підготовка доповіді або презентації за темою. Підготовка до дискусії «Ціна помилки»
Тема 8. Критичне мислення для молоді	Тренінг «Стереотипи серед молоді». Групова дискусія. Міні-лекція. Робота з документами	Підготовка доповіді або презентації за темою.

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Стереотипи та упередження		Виконання практичного завдання «Боротьба зі стереотипами».
Тема 9. Громадянське суспільство: методи впливу на державу. Електронна демократія та її можливості. Добросовісність та антикорупція	Тренінг з практичною компонентою. Кейс-метод. Мозковий штурм. Міні-лекція. Мотиваційні завдання. Дискусія «Корупція в Україні: шляхи подолання»	Підготовка доповіді або презентації за темою. Пошук доступних для студента шляхів використання електронної демократії

Інформаційні джерела Основні

- 1.Пивоварська К.С. Гейміфікація в громадянській освіті на прикладі симуляційної гри «Світ громад: Акселератор ІІІ» // Вища школа. – 2022. - №7-9. – С. 26-35
- 2.Косілова О.І. «Озброєна демократія» – засіб проти авторитаризму? // Юридичний науковий електронний журнал. – 2023. - №7. – С. 78-82
- 3.Юрченко О.А., Філіпчук К.В. Права людини і демократія: загрози глобального характеру // Legal Bulletin. – 2023. - № 1 (7). – С. 26-39
- 4.Громадянська освіта: мистецтво творити зміни / Ключко К., Колесник Л. – Київ :Компринт, 2020. – 74 с
- 5.Громадянська освіта в умовах війни. Додаткові матеріали до методичного посібника до курсу громадянської освіти “3D Демократії: думаємо, діємо”, для учнів 10-го класу закладів загальної середньої освіти. / О. Волощенко, Г. Горленко, П. Кендзьор та ін. За ред. П.Кендзьора - 2023, 57 с.
- 6.Мій Парламент: розумію і впливаю. Методичний посібник з громадянської парламентської просвіти для роботи з дітьми та молоддю / Гриньова М., Іванюк І., Паращенко Л., Юрчишин Л. За загальною редакцією Паращенко Л. – Київ, 2020. – 96 с.
- 7.Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства. Методичні рекомендації / А. О. Красносільська, М. В. Лациба, 57 А. В. Волошина, В. О. Купрій, Н. М. Чермошенцева, О. Л. Вашук. Київ: Агентство «Україна», 2013. 180 с.
- 8.Демократія: від теорії до практики. Підручник курсу / Грір Берроуз; пер. з англ. Ірина Бабаніна. Міжнародна фундація виборчих систем, 2018. 284 с.
- 9.Доморослий В. І. Основи демократії: навчальний посібник. Умань : ВВЦ «Візаві», 2021. 158 с.
10. Основи демократії : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Третє видання, оновлене і доповнене / За заг. ред. А. Ф. Колодій. Львів : Астролябія, 2009. 832 с.

Додаткові

- 1.Сучасний стан, пріоритети та перспективи розвитку системи громадянської освіти в Україні [Електронний ресурс] // Центр Разумкова. - Авторський колектив — Ю. Якименко (керівник), П. Стецюк (координатор проєкту), І. Балуба, А. Биченко, Д. Добровольський, В. Замятін, О. Литвиненко, М. Міщенко. – Київ, 2023 р. Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/images/2023/12/18/2023-POLIT-OSVITA.pdf>. – Назва з екрана.
- 2.Громадянська освіта: теорія і методика навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ippo.edu.te.ua/files/gromad_osvita/resursy/08_grom_osvita_teorija_metodyka.pdf. – Назва з екрана.
3. Дем'янчук О. Політична освіта. Місток між державою та громадянським суспільством / О. Дем'янчук // Громадянське суспільство: проблеми теорії та практики. – К. : НаУКМА, 2008. – С. 69.
- 4.Інститут громадянської освіти НаУКМА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukma.edu.ua/index.php/science/tsentri-ta-laboratoriji/institut-gromadyanskoji-osviti. – Назва з екрана.
- 5.Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 3: Електронна демократія: основи та стратегії реалізації / [Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко, І.Б. Жилиєв]. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. 84 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office
- Будь-який інтернет-браузер з доступом у мережу

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: письмові практичні завдання мають бути здані для перевірки під час практичного заняття з відповідної теми. Якщо завдання виконуються із порушенням термінів без поважних причин, то можуть оцінюватися на нижчу оцінку (до 50 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Поточні модульні роботи проводяться у формі тестів в письмовій формі або за допомогою відповідного програмного забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу у термін, передбачений робочою навчальною програмою, студент має 2 спроби для тестування. Якщо оцінка за поточні модульну роботу незадовільна (менш 60 % правильних відповідей), перекладання відбувається у формі усної співбесіди з теоретичних питань модулю.

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidaciyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>.

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf

Політика щодо відвідування: відвідування є обов'язковим. За умов об'єктивної неможливості (хвороба, працевлаштування, перебування поза межами країни) з дозволу викладача відвідування може бути он-лайн або за допомогою асинхронних завдань

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо.

Кодекс честі студента: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_students.pdf

Положення про академічну доброчесність: <http://puet.edu.ua/public-info/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist/>

Положення про запобігання випадків академічного плагіату: <http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannavyvypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf інфографіка <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyly-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaciy-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>.

Політики підтримки учасників освітнього процесу: З метою покращення психологічної підтримки учасників освітнього процесу функціонує:

Психологічна служба <https://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <https://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпеку освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <https://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyvediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування занять (10 балів); захист виконаних практичних завдань (5 балів); обговорення матеріалу занять (6 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); доповіді з презентаціями та їх обговорення (10 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 6-9): відвідування занять (10 балів); захист виконаних практичних завдань (5	50

балів); обговорення матеріалу занять (6 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); доповіді з презентаціями та їх обговорення (10 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
Навчальна	Написання рефератів, створення презентацій, методичних матеріалів, виконання нетипових завдань, написання есе	30
Науково-дослідна	участь у роботі предметних наукових гуртків; проблемних груп, секцій, лабораторій; участь у виконанні держбюджетних або госпрозрахункових наукових робіт; проведення досліджень у межах творчої співпраці кафедр, факультетів; роботу в студентських інформаційно-аналітичних і культурологічних центрах, перекладацьких бюро; рекламну, лекторську діяльність; написання статей, тез, доповідей, інших публікацій.	30

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни